

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 2015

624/2015

Laki

tullilain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 2015

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tullilain (1466/1994) 20 a §:n edellä oleva väliotsikko, 20 a—20 j §, 28 §:n 3—5 momentti, 42 §:n edellä oleva väliotsikko, 43, 43 a, 44, 45, 45 a, 46, 47 ja 47 a §, 48 § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 49 ja 50 §,

sellaisina kuin niistä ovat 20 a §:n edellä oleva väliotsikko ja 20 c § laissa 331/1996, 20 a, 20 e ja 20 i § laissa 879/2011, 20 b §, 28 §:n 4 momentti ja 43 a § laissa 961/2012, 20 d § laissa 1299/2003, 426/2009 ja 1260/2013, 20 f § laeissa 1299/2003 ja 879/2011, 20 g § laeissa 774/2003, 1299/2003 ja 1260/2013, 20 h § laeissa 774/2003, 1299/2003 ja 961/2012, 20 j § laeissa 879/2011 ja 1260/2013, 28 §:n 3 momentti laissa 1299/2003, 28 §:n 5 momentti laissa 1104/1998, 43 § osaksi laeissa 961/2012, 1150/2013 ja 1260/2013, 45 a § laissa 690/2009, 46 § laeissa 1299/2003 ja 961/2012, 47 § osaksi laeissa 331/1996 ja 961/2012, 47 a § laissa 1260/2013 sekä 49 ja 50 § osaksi laissa 961/2012,

muutetaan 1 ja 3 §, 14 §:n 1 momentin 2 ja 5 kohta sekä 15—17 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 § sekä 14 §:n 1 momentin 2 ja 5 kohta laissa 961/2012, 3 § osaksi laissa 1260/2013 sekä 15 ja 17 § laissa 879/2011, sekä

lisätään 17 §:n edelle uusi väliotsikko, lakiin uusi 17 a—17 c §, uusi 17 d § ja sen edelle uusi väliotsikko ja lakiin uusi 17 e § seuraavasti:

1 §

Tätä lakia sovelletaan kolmansista maista tuotavien ja niihin vietävien tavaroiden tulliverotukseen ja tullivalvontaan sen lisäksi, mitä niistä säädetään yhteisön tullikoodeksista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2913/92, jäljempänä *koodeksi*, tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 2454/93, jäljempänä *soveltamisasetus*, ja yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1186/2009, jäljempänä *tullittomuusasetus*, tai muussa Euroopan

unionin (EU) lainsäädännössä. Lisäksi tätä lakia sovelletaan EU:n lainsäädännön ohella Suomen ja muiden maiden välisen kaupan tilastointiin sekä tullirikostutkintaan, jollei rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa (623/2015) toisin säädetä.

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *Suomen tullialueella* aluetta, jonka muodostavat valtakunnan maa-alue, aluevedet ja ilmatila, kuitenkin niin, että tullialue ulottuu kaksi meripeninkulmaa aluemerren ulkorajaa ulommaksi, jollei asiasta ole kansainvälisesti muuta sovittu;

2) *EU:n tullialueella* koodeksin 3 artiklassa tarkoitettua aluetta;

3) *kolmannella maalla* aluetta, joka ei kuulu EU:n tullialueeseen;

4) *tullitoimenpiteellä* Tullin toimivaltaan kuuluvaa virkatointia tullirikosten esitutkintaa lukuun ottamatta.

Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi sovelletaan koodeksin 4 artiklan määritelmiä.

14 §

Tullitoimenpiteen suorittamiseksi Tullilla tai muulla toimivaltaisella viranomaisella on oikeus:

2) pysäyttää henkilö ja tarkastaa hänen matkustusasiakirjansa ja henkilöllisyystodistuksensa henkilöllisyyden selvittämiseksi hänen saapuessaan tullialueelle, lähtiessään tullialueelta, käydessään kulkuneuvossa tai muussa paikassa, jossa tavaraa puretaan, lastataan tai säilytetään, sekä muuallakin tullialueella, jos siihen on erityisiä syitä;

5) tarkastaa postilähetyksen kirjesalaisuutta loukkaamatta tavaraa, sen valmistusta ja kirjanpitoaineistoa sekä tarkastaa henkilön mukana olevat rahavarat rikoslain (39/1889) 32 luvun 6 §:ssä tarkoitettun rahanpesun paljastamiseksi;

15 §

Tullitoimenpiteen suorittamiseksi henkilölle voidaan 14 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa suorittaa pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 30 §:ssä tarkoitettu henkilöön kohdistuva etsintä siten kuin jäljempänä säädetään.

Pakkokeinolain 8 luvun 30 §:n 1 kohdassa tarkoitettun henkilöntarkastuksen suorittamisesta lukuun ottamatta sen tutkimista, mitä tarkastettavalla on muuten kuin vaatteissaan yllään, päättää tullitoimenpidettä suorittava tullimies.

Pakkokeinolain 8 luvun 30 §:n 2 kohdassa tarkoitettu henkilönkatsastus taikka 1 kohdassa tarkoitettu henkilöntarkastus sen tutkimiseksi, mitä tarkastettavalla on muuten kuin vaatteissaan yllään, voidaan suorittaa sille, jota epäillään todennäköisin syin rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään

vuosi vankeutta. Tarkastus voidaan tällöin suorittaa esitutkintaa aloittamatta. Toimenpiteen suorittamisesta päättää tehtävään määrätty tullirikostorjunnan tai tullivalvonnan esimiehenä toimiva tullimies.

Henkilöön kohdistuva etsintä on suoritettava hienotunteisesti ja siten, ettei siitä aiheudu tarpeetonta haittaa tai vahinkoa tarkastettavalle tai vahinkoa hänen yllään tai mukanaan olevalle omaisuudelle. Edellä 3 momentissa tarkoitettu henkilöön kohdistuvasta etsinnästä on laadittava pöytäkirja, jossa toimituksen kulku selostetaan riittävällä tarkkuudella. Pöytäkirjasta on pyynnöstä annettava tarkastettavalle jäljennös. Henkilöön kohdistuvan etsinnän toimittamisessa menettelyssä on lisäksi noudatettava pakkokeinolakia.

16 §

Teknisellä valvonnalla tarkoitetaan jatkuvaa tai toistuvaa ajoneuvoihin, ajoneuvojen kuljettajiin, esineisiin, jalankulkijoihin tai yleisöön kohdistuvaa teknisellä laitteella tapahtuvaa katselua tai kuuntelua sekä äänen tai kuvan automaattista tallentamista.

Tullilla on oikeus suorittaa teknistä valvontaa tullilainsäädännön noudattamisen valvomiseksi Suomen valtakunnan rajanylityspaikoilla sekä matkustajaterminaaleissa, tavaraliikenteelle tarkoitetuilla satama-alueilla, tavaraliikenteelle tarkoitetuissa varastoissa ja muissa vastaavissa paikoissa ja tiloissa, joita Tulli saa valvoa, siitä ennalta ilmoitettuaan.

Voimakeinojen käyttö

17 §

Jollei laissa toisin säädetä, tullirikostorjunta- ja tullivalvontatehtävissä työskentelevällä tullimiehellä on virkatehtävää suorittaessaan oikeus henkilön vastarinnan murtamiseksi, paikalta poistamiseksi tai kiinniottamiseksi, vapautensa menettäneen pakenemisen estämiseksi, esteen poistamiseksi taikka välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina. Voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon virkatehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä

olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat. Jos voimakeinojen käyttäminen on välttämätöntä, niitä on käytettävä vain siinä määrin ja siihen saakka kuin se on välttämättä tarpeen laissa säädetyn virkatehtävän suorittamiseksi.

Tullimiehellä on virantoimituksessa lisäksi oikeus hätävarjeluun. Hätävarjelusta säädetään rikoslain 4 luvun 4 §:ssä. Tällaisessa hätävarjelussa tullimies toimii virkavastuulla. Arvioitaessa teon puolustettavuutta on otettava huomioon tullimiehelle koulutuksensa ja kokemuksensa perusteella asetettavat vaatimukset.

Sillä, joka tullimiehen pyynnöstä tai hänen suostumuksellaan tilapäisesti avustaa tullimiestä tilanteessa, jossa on välttämätöntä turvautua sivullisen apuun voimakeinojen käytössä erittäin tärkeän ja kiireellisen virkatehtävän suorittamisessa, on oikeus tullimiehen ohjauksessa sellaisten voimakeinojen käyttämiseen, joihin tullimies toimivaltansa nojalla hänet valtuuttaa.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja hätävarjeluun liioittelusta 4 §:n 2 momentissa. Lisäksi niistä säädetään mainitun luvun 7 §:ssä.

17 a §

Jos on syytä epäillä, että virkatehtävää suoritettaessa kohdataan vastarintaa tai rikoslain 4 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu oikeudeton hyökkäys, voimakeinojen käyttöön on varauduttava sopivalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Virkatehtävän kohteena olevaa henkilöä on varoitettava mahdollisuudesta joutua voimakeinojen käytön kohteeksi, jos varoittaminen on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Varoittaminen on tehtävä tarkoitukseen soveltuvalta ja ymmärrettävällä tavalla.

17 b §

Ampuma-asetta voidaan käyttää ainoastaan silloin, kun kyseessä on välitöntä ja vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle aiheuttavan henkilön toiminnan pysäyttäminen eikä lievempää keinoa pysäyttämiseksi ole käytettävissä. Ampuma-asetta voidaan lisäksi käyttää kiireellistä ja tärkeää tehtävää suoritettaessa esineen, eläimen tai muun vastaavan esteen poistamiseksi.

Ampuma-aseen käytöllä tarkoitetaan ampuma-aselain (1/1998) 2 §:ssä tarkoitettua ampuma-aseen käytöstä varoittamista, ampuma-aseella uhkaamista ja laukauksen ampumista. Ampuma-aseen esille ottaminen ja toimintavalmiuteen saattaminen eivät ole ampuma-aseen käyttöä.

Ampuma-aseella uhkaamisesta ja laukauksen ampumisesta päättää tullirikostorjunnan esimiehenä toimiva tullimies, jos se tilanteen kiireellisyys huomioon ottaen on mahdollista.

17 c §

Virkatehtävän kohteena olevan henkilön liikkuma- tai toimintavapautta saadaan rajoittaa käsiraudat laittamalla, sidettä käyttämällä tai muulla vastaavalla tavalla, jos rajoittaminen on välttämätöntä virkatehtävän suorittamisen yhteydessä henkilön karkaamisen estämiseksi, väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi tai uhkaavan väkivallan torjumiseksi.

Liikkuma- tai toimintavapauden rajoittamista ei saa jatkaa pitempään kuin on välttämätöntä. Rajoittaminen ei saa aiheuttaa kohteena olevalle henkilölle vaaraa tai tarpeetonta kipua.

Turvallisuustarkastus

17 d §

Tullimiehellä on oikeus kiinniottamisen, pidättämisen, vangitsemisen, säilöön ottamisen ja muun henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä tarkastaa, mitä henkilöllä on vaatteissaan tai muuten yllään taikka mukanaan olevissa tavaroissa sen varmistamiseksi, ettei hänellä ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi vaarantaa toimenpiteen taikka aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. Tullimies voi virkatehtävän suorittamisen yhteydessä tehdä henkilölle tarkastuksen tällaisten esineiden tai aineiden löytämiseksi muussakin tapauksessa, jos se perustellusta syystä on tarpeen tullimiehen työturvallisuuden ja virkatehtävän suorittamisen varmistamiseksi.

Henkilö tai hänen mukanaan olevat tavarat voidaan vapauteen kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä tarkastaa myös hänen tunnistamistaan varten tarpeellisen asiakirjan löytämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut vaaralliset esineet tai aineet on tarvittaessa otettava pois tarkastettavalta. Pois on otettava myös esineet tai aineet, joiden hallussapito on laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä tai määräyksessä kielletty.

17 e §

Turvallisuustarkastus toimitetaan käsin tunnustelemalla, koulutettua koiraä käyttäen, metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa tek-

nistä laitetta käyttäen taikka muulla niihin rinnastettavalla tavalla.

Tarkastuksella ei saa puuttua tarkastettavan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen enempää kuin tehtävän suorittamiseksi on välttämätöntä. Tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2015.

Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 2015

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

Sisäministeri *Päivi Räsänen*